

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Θ. ΜΠΕΛΛΟΣ
ΟΙ ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΓΙΔΑ
ΣΤΗΝ ΕΙΚΟΣΑΕΤΙΑ 1928-1948

Η έρευνα στο συγκεκριμένο θέμα και τουλάχιστον για αυτό το σημείωμα περιορίσθηκε στην εικοσαετία 1928- 1948. Από τη χρονική στιγμή δηλαδή, που εντοπίσθηκαν τα πρώτα στοιχεία στα αρχεία του δήμου Αλεξάνδρειας, ως τη χρονιά που η κοινότητα Γιδά, προήχθη σε δήμο Αλεξάνδρειας. Στα προαναφερθέντα αρχεία, εκτός των εγγράφων της αλληλογραφίας της Κοινότητας με την Επαρχία Ημαθίας και με το τμήμα εσωτερικών της Γενικής Διοίκησης Μακεδονίας (στο εξής Γ.Δ.Μ.) όπου καταγράφονταν οι παύσεις, οι διορισμοί των προέδρων και των κοινοτικών συμβούλων, διασώζονται και αρκετά πρωτόκολλα παράδοσης και παραλαβής των περιουσιακών ειδών της Κοινότητας, που η απερχόμενη διοίκηση παρέδιδε στη νεοδιοριζόμενη. Το πρωτόκολλο παράδοσης συντάσσονταν και υπογράφονταν και από τις δύο πλευρές, λίγες ημέρες μετά το διορισμό της νέας διοίκησης

Την εποχή εκείνη, ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης είχε καταργηθεί και κάθε αλλαγή στη διοίκηση των Κοινοτήτων, προέρχονταν από το τμήμα εσωτερικών της Γ.Δ.Μ., το οποίο προχωρούσε στις διοικητικές μεταβολές, αφού πρώτα λάμβανε υπόψη, τις εκθέσεις των Επαρχών ή Νομαρχών, τις εκθέσεις των κατά τόπους αστυνομικών σταθμών, ακόμα και τις επιστολές διαμαρτυρίας των ίδιων των κατοίκων.

Ως πρώτος κοινοτάρχης του Γιδά, μετά την απελευθέρωση από τον τουρκικό ζυγό και σύμφωνα με τις μαρτυρίες των κατοίκων, ήταν ο Αργύριος Δεληπάλας, ο οποίος ήταν και κοινοτάρχης (μουχτάρης) επί τουρκοκρατίας. Από το 1918, που ο Γιδάς αναγνωρίσθηκε σε ομώνυμη Κοινότητα, ως το 1928, που εντοπίζουμε τα πρώτα στοιχεία, υπάρχει ένα κενό στα ονόματα των προέδρων της Κοινότητας, που δεν καλύπτουν με ευκρίνεια οι μαρτυρίες των ηλικιωμένων κατοίκων, που εκτός του Αργυρίου Δεληπάλα αναφέρουν ως πρόεδρο και το Γρηγόριο Κατρανίτσα.

Στις 28 Οκτωβρίου 1928 συμπληρώθηκε και υπογράφηκε το πρωτόκολλο παράδοσης και παραλαβής των διαφόρων ειδών της Κοινότητας, από το Γρηγόριο Γεωργόπουλο απερχόμενο πρόεδρο και τον

νεοεκλεγέντα Αθηνόδωρο Μαργαριτίδη. Επομένως, η ανάληψη καθηκόντων από τον τελευταίο, πρέπει να υπολογισθεί λίγες ημέρες νωρίτερα. Ανάμεσα στα διάφορα είδη, που καταγράφηκαν στο πρωτόκολλο, υπήρχαν, δεκαεννιά καρέκλες, δύο γραφεία, δύο κάσες ψήφων, επτά σφραγίδες, μία μπρούτζινη λάμπα κ.α.

Στις 28 Οκτωβρίου 1929, ημέρα Δευτέρα, ο απερχόμενος πρόεδρος Αθηνόδωρος Μαργαριτίδης, παρέδωσε την υπηρεσία στον νεοεκλεγέντα Θωμά Γκουντάντση.

Την 1^η Απριλίου 1934, ο Θωμάς Γκουντάντσης, παρέδωσε τη διοίκηση στον πλειοψηφούντα κοινοτικό σύμβουλο Μιχαήλ Γκλαβινόπουλο, ενώ μία εβδομάδα αργότερα, ο τελευταίος παρέδωσε στον εκλεγέντα πρόεδρο της Κοινότητας Θωμά Γκουντάντση.

Στις 3 Απριλίου 1935 ο Θωμάς Γκουντάντσης παρέδωσε στον Αθανάσιο Οικονομόπουλο.

Στις 16 Ιουνίου 1936 ο Θωμάς Δ. Κυρόπουλος παρέδωσε στον Μιχαήλ Γκλαβινόπουλο, ενώ στις 21 Ιουνίου ο Μιχαήλ Γκλαβινόπουλος παρέδωσε στον Θωμά Γκουντάντση. Τελευταία συνεδρίαση του κοινοτικού συμβουλίου με πρόεδρο το Θωμά Γκουντάντση, ήταν στις 24 Ιουλίου 1938. Τα μέλη του συμβουλίου ήταν, Θωμάς Σταματόπουλος, Κωνσταντίνος Δελιόπουλος, Μιχαήλ Γκλαβινόπουλος, Γρηγόριος Φιλιππόπουλος και Απόστολος Νουσιόπουλος.

Στις 14 Ιουλίου 1938 δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με την υπ. αρ. 143671 απόφαση της Γ.Δ.Μ., ο διορισμός του νέου προέδρου της κοινότητας Γιδά Δημητρίου Μπέρσου. Ως μέλη «της διοίκησης την Κοινότητα Γιδά επιτροπής», ορίσθηκαν οι Ασημάκης Ασημακόπουλος, Θεόδωρος Κουρκουτάς, Αντώνιος Ράπτης και Νικόλαος Στάθαρος. Στις 13 Αυγούστου 1938 υπογράφηκε και το πρωτόκολλο παράδοσης και παραλαβής, ενώ την επόμενη ημέρα ο νεοδιορισθείς πρόεδρος συγκάλεσε το πρώτο κοινοτικό συμβούλιο της θητείας του. Τελευταία συνεδρίαση επί προεδρίας του και με την προβλεπόμενη απαρτία μελών, υπήρξε στις 12 Αυγούστου 1940, ενώ μόνο κατά το έτος του 1940 συγκάλεσε το σώμα σε είκοσι δύο συνεδριάσεις και συζητήθηκαν εκατόν τριάντα επτά θέματα ημερήσιας διάταξης.

Ο Δημήτριος Μπέρσος παρέμεινε ως 16 Σεπτεμβρίου 1940, όταν ο υπουργός της Γ.Δ.Μ. Α. Καραθόδωρος, αφού έλαβε υπόψη του διάφορες εισηγήσεις αποφάσισε, σύμφωνα με την υπ. αρ. 161437 απόφασή του, να τον παύσει και «αντί αυτού ορίζομεν τον Μερκούριον Γιαννιώτην προς ον εντέλλεται ο απολυόμενος να παραδώση». Στις 2 και 7 Οκτωβρίου 1940 αντίστοιχα, ο νέος πρόεδρος συγκάλεσε δύο φορές κοινοτικό συμβούλιο, αλλά μη έχοντας την προβλεπόμενη απαρτία, λόγω στράτευσης των μελών, οι συνεδριάσεις λύθηκαν.

Στις 7 Νοεμβρίου 1940, παύεται ο Μερκούριος Γιαννιώτης και διορίζεται ο Αριστοτέλης Μπουράτσης με μέλη, τους Νικόλαο Νούτσο και Παναγιώτη Μακρή, σε αντικατάσταση των στρατευθέντων μελών, Θεοδώρου Κουρκουτά και Αντωνίου Ράπτη. Την επόμενη ημέρα ακριβώς, συνεδρίασε το νέο κοινοτικό συμβούλιο και συζήτησε δύο θέματα ημερήσιας διάταξης. Στις 23 Φεβρουαρίου 1941, ο Αριστοτέλης Μπουράτσης, με επιστολή του προς τη Γ.Δ.Μ., εκθέτει τους λόγους που επικαλείται, ώστε να γίνει δεκτή η παραίτησή του, κυρίως λόγω φόρτου εργασίας. Τις επόμενες ημέρες, πρόεδρος διορίζεται εκ νέου ο Μερκούριος Γιαννιώτης, με αντιπρόεδρο τον Αντώνιο Ράπτη και μέλη τους Θωμά Κούγκα, Θεόδωρο Κουρκουτά και Νικόλαο Στάθαρο. Η νέα διοίκηση συγκάλεσε συμβούλιο στις 28 Μαΐου 1941, η συνεδρίαση του οποίου λύθηκε λόγω μη προβλεπόμενης απαρτίας των μελών του. Η επόμενη συνεδρίαση έγινε την 1^η Ιουνίου 1941, με θέμα, τη δημιουργία τοπικής πολιτοφυλακής για τη διαφύλαξη της ησυχίας της Κοινότητας.

Στις 3 Οκτωβρίου 1941 η Γ.Δ.Μ. με την υπ. αρ. 75.190 απόφασή της έπαυσε το κοινοτικό συμβούλιο και διόρισε τον Αθανάσιο Οικονομόπουλο ως πρόεδρο με μέλη, τους Θωμά Κυρόπουλο, Γρηγόριο Παπαεμμανουήλ και Θεόδωρο Κουρκουτά. Στις 9 Οκτωβρίου η κοινότητα Γιδά κοινοποίησε στα μέλη της διοικούσας επιτροπής την απόφαση της Γ.Δ.Μ. σύμφωνα με την οποία διαλύονταν το κοινοτικό συμβούλιο, το οποίο έπρεπε να παραδώσει τη διοίκηση στο νεοδιορισθέντα πρόεδρο. Στις 11 Οκτωβρίου ο νέος πρόεδρος ορκίσθηκε στο ειρηνοδικείο Βέροιας, ενώ την επόμενη ημέρα υπογράφηκε το πρωτόκολλο παράδοσης και παραλαβής. Αυτή ήταν η τέταρτη αλλαγή στη διοίκηση της Κοινότητας, μέσα σε διάστημα ενός χρόνου. Ο Αθανάσιος Οικονομόπουλος παρέμεινε στη διοίκηση της Κοινότητας στο μεγαλύτερο

διάστημα της Κατοχής. Στη θητεία του, το κοινοτικό συμβούλιο συνεδρίασε είκοσι πέντε φορές και συζήτησε εκατόν τριάντα τρία θέματα ημερήσιας διάταξης. Η τελευταία συνεδρίαση επί προεδρίας του, ήταν στις 12 Σεπτεμβρίου 1943.

Στις 25 Σεπτεμβρίου 1943, η Γ.Δ.Μ., αφού έλαβε υπόψη της, την από 8 Ιουνίου 1943 αναφορά της επαρχίας Ημαθίας, με θέμα τη διάλυση του κοινοτικού συμβουλίου της κοινότητας του Γιδά, αποφάσισε τη διάλυσή του. Στη θέση του προέδρου διορίστηκε ο Μερκούριος Γιαννιώτης, με αντιπρόεδρο τον Αριστοτέλη Μπουράτση και μέλη τους Κωνσταντίνο Νοτόπουλο, Γεώργιο Δοτσιόπουλο και Δημήτριο Μπέρσο. Στις 9 Οκτωβρίου 1943 η νέα διοίκηση ορκίστηκε στη Βέροια, παρουσία του αναπληρωτή επάρχου Κωνσταντίνου Κασιμάτη, ενώ το πρωτόκολλο παραλαβής και παράδοσης υπογράφηκε στο Γιδά την επόμενη ημέρα.

Η νέα διοίκηση, συγκάλεσε για το 1944 το σώμα τρεις φορές προς συνεδρίαση, από τις οποίες μόνο στις 6 Φεβρουαρίου και 12 Μαρτίου 1944, υπήρξε απαρτία μελών και συζητήθηκαν θέματα ημερήσιας διάταξης. Τον Ιούνιο του 1944 και ύστερα από τη σύλληψη του Μερκουρίου Γιαννιώτη από της αρχές Κατοχής ο έπαρχος Κωνσταντίνος Κασιμάτης, ανέθεσε τα καθήκοντα του προέδρου, στον μέχρι τότε αντιπρόεδρο Αριστοτέλη Μπουράτση. Να αναφερθεί, ότι ο Μερκούριος Γιαννιώτης από τον Ιούνιο του 1944 ως το Μάρτιο του 1945 απουσίαζε από το Γιδά. Κατά το διάστημα της Κατοχής το κοινοτικό συμβούλιο συνεδρίασε τριάντα τέσσερις φορές και συζητήθηκαν εκατόν εβδομήντα οκτώ θέματα.

Στις 24 Μαρτίου 1945 και σύμφωνα με την υπ. αρ. 151 απόφαση της Γ.Δ.Μ., διαλύθηκε η διοικούσα επιτροπή της Κοινότητας και διορίστηκε πρόεδρος ο Παναγιώτης Μακρής, αντιπρόεδρος ο Απόστολος Νουσιόπουλος και μέλη τους Κωνσταντίνο Ναλμπάντη, Γεώργιο Κατσούλη, Κωνσταντίνο Νοτόπουλο, Θεόδωρο Κουρκουτά και Ευάγγελο Τζιουβάρα. Στις 26 Μαρτίου 1945 συντάχθηκε και το πρωτόκολλο παράδοσης και παραλαβής των διαφόρων ειδών της Κοινότητας. Κατά την παραλαβή και λόγω «των διελευσάντων διαφόρων συνθηκών» διαπιστώθηκαν απώλειες αρκετών περιουσιακών ειδών της Κοινότητας, όπως της σημαίας, θερμάστρας, γραφείου, γραφομηχανής κ.α. Η τελευταία συνεδρίαση επί προεδρίας Παναγιώτη Μακρή ήταν στις 22 Ιουλίου 1945.

Στις 11 Αυγούστου 1945 διαλύεται το κοινοτικό συμβούλιο και διορίζεται εκ νέου ο Μερκούριος Γιαννιώτης ως πρόεδρος, ο Παναγιώτης Μακρής ως αντιπρόεδρος και μέλη οι Κωνσταντίνος Νοτόπουλος, Γεώργιος Κατσούλης, Αθανάσιος Δούρας, Απόστολος Νουσιόπουλος, ενώ λίγο αργότερα διορίστηκαν οι Σωτήριος Μπαμπίνας και Δημήτριος Μπέρσος. Η νέα κοινοτική αρχή συνεδρίασε για πρώτη φορά στις 2 Σεπτεμβρίου 1945.

Στις 26 Φεβρουαρίου 1946 και ύστερα από την υπ. αρ. 15.719 απόφαση, του γενικού διοικητού της Κεντρικής Μακεδονίας, Ιωάννου Δούμπα, διαλύθηκε το κοινοτικό συμβούλιο και διορίστηκε ο Αλέκος Καρανίκας ως πρόεδρος, ο Αθανάσιος Οικονομόπουλος αντιπρόεδρος και μέλη οι Απόστολος Νουσιόπουλος, Κωνσταντίνος Ναλμπάντης, Γεώργιος Συμεωνίδης, Μιχαήλ Γκλαβίνας, Γρηγόριος Πρόιος, Αριστείδης Μουρμούρης και Γεώργιος Ντελιόπουλος ή Δελιόπουλος. Το πρωτόκολλο παραλαβής και παράδοσης συμπληρώθηκε στις 17 Μαρτίου 1946.

Στις 3 Μαΐου 1946 και ύστερα από την υπ. αρ. 49.272 απόφαση της Γ.Δ.Μ. διαλύθηκε το κοινοτικό συμβούλιο και τα καθήκοντα του προέδρου ανατέθηκαν στον Γρηγόριο Παπαεμμανουήλ, που ορκίστηκε στη Βέροια την επόμενη ημέρα, με αντιπρόεδρο τον Αριστοτέλη Μπουράτση. Ως μέλη ορίστηκαν οι Δημήτριος Μπέρσος, Χρήστος Μακρής, Νικόλαος Ζ. Κούγκας, Αριστείδης Μηνόπουλος, Διονύσιος Δούμπης, Κωνσταντίνος Νοτόπουλος, και Θωμάς Κοτσιφτόπουλος.

Στις 26 Απριλίου 1947, ο υπουργός της Βορείου Ελλάδος, Κωνσταντίνος Ροδόπουλος με την υπ. αρ. 5.150 απόφασή του, έπαυσε τον Γρηγόριο Παπαεμμανουήλ και διόρισε τον Αντώνιο Ράππη, που ορκίστηκε στις 2 Μαΐου του ίδιου έτους. Ως μέλη διορίστηκαν οι Αριστοτέλης Μπουράτσης, Χρήστος Μακρής, Αριστείδης Μηνόπουλος, Διονύσιος Δούμπης και Νικόλαος Κούγκας. Στις 9 Φεβρουαρίου 1948 η κοινότητα Γιδά προήχθη σε ομώνυμο Δήμο και ο Αντώνιος Ράππης ήταν ο πρώτος διορισμένος δήμαρχος του Γιδά.¹

¹ Στις 9 Φεβρ. 1948 και ύστερα από την 19 Ιουλίου 1947 αίτηση του κοινοτικού συμβουλίου του Γιδά, η ομώνυμη Κοινότητα προήχθη σε Δήμο Γιδά με το Β.Δ. της 9 Φεβρ. 1948 Φ.Ε.Κ. 56\1948.

Στις 1 Ιουνίου 1948, πρόεδρος διορίσθηκε ο Ασημάκης Ασημακόπουλος² και στις 9 Ιουλίου του ίδιου έτους ορκίσθηκε «Δήμαρχος του Αρτισύστατου Δήμου Γιδά». Το πρωτόκολλο παραλαβής και παράδοσης, συντάχθηκε στις 11 Ιουλίου 1948. Ο Αντώνιος Ράπτης είχε υποβάλει την παραίτησή του από τις 4 Ιουνίου και στις 28 Ιουνίου, αφού η επιστολή του έφθασε πρώτα στο νομάρχη Α. Ευσταθίου, παρέδωσε τα καθήκοντά του στον τότε αντιπρόεδρο Αριστοτέλη Μπουράτση, σύμφωνα με την υπ. αρ. 3437, της 25 Ιουνίου διαταγή της Νομαρχίας.

Στις 4 Σεπτεμβρίου 1948 παραιτήθηκε ο Ασημάκης Ασημακόπουλος και ο τότε νομάρχης Α. Ευσταθίου, διόρισε Δήμαρχο τον μέχρι τότε δημοτικό σύμβουλο Αντώνιο Ράπτη.

² Στο άρθρο του Δημητρίου Θ. Μπέλλου, *Γιδάς 1894 - Αλεξάνδρεια 1994, Αλεξάνδρεια σιδηρόδρομος και πόλη, 1894-1994*, έκδοση δήμου Αλεξάνδρειας 1994, σ.σ., 82,84. και με τα στοιχεία που είχαν συγκεντρωθεί ως εκείνη τη στιγμή είχε γραφεί εκ λάθους, ότι ως πρώτος Δήμαρχος είχε διορισθεί ο Ασημάκης Ασημακόπουλος.